

C/2023/1504

18.12.2023

OZNÁMENÍ KOMISE

Pokyny týkající se prevence, tlumení a eradikace afrického moru prasat v Unii

(C/2023/1504)

(Text s významem pro EHP)

Obsah

	<i>Strana</i>
ZKRATKY	3
DEFINICE	3
ÚVOD	4
I. Hlavní právní předpisy EU týkající se afrického moru prasat	4
II. Chovaná prasata	5
1. Obecná opatření	5
2. Další opatření k prevenci, tlumení a eradikaci afrického moru prasat u chovaných prasat	5
2.1. Zvyšování informovanosti	6
2.2. Opatření biologické bezpečnosti	6
2.3. Venkovní chov prasat v uzavřených pásmech II a III	6
2.4. Pravidelné kontroly úředních veterinárních lékařů	6
2.5. Posouzení rizik týkající se krmiv	6
2.6. Odběr vzorků a testování	7
III. Volně žijící prasata	7
1. Obecná opatření	7
2. Další opatření k prevenci, tlumení a eradikaci afrického moru prasat u volně žijících prasat	8
2.1. Vnadění	8
2.2. Opatření biologické bezpečnosti uplatňovaná v postižených oblastech a při lovu	8
2.3. Shromažďování klíčových údajů	9
2.4. Spolupráce	9
2.5. Odstřel	9
2.6. Vytvoření „bílých pásem“	9
2.7. Oplocení	9
2.8. Lov	10
2.9. Pasivní dozor, včetně vyhledávání mrtvých volně žijících prasat a manipulace s kadávery	10
2.10. Omezený přístup do pásem infekce	10
2.11. Omezení trvalého krmení	10
2.12. Odběr vzorků a testování	11
2.13. Odchyt	11

3.	Použití opatření v různých oblastech nebo uzavřených pásmech.....	11
3.1.	Opatření, která by mohla být přijata v oblastech, v nichž se africký mor prasat nevyskytuje a které nehraničí s uzavřenými pásmy	11
3.2.	Opatření, která by mohla být přijata v oblastech, v nichž se africký mor prasat nevyskytuje (včetně uzavřeného pásma I) a která hraničí s uzavřenými pásmy uvedenými na seznamu v příloze I a II nařízení o africkém moru prasat	12
3.3.	Opatření, která by mohla být přijata v nových pásmech infekce za účelem eradikace afrického moru prasat	12
3.4.	Opatření, která by mohla být přijata v rozsáhlých pásmech infekce za účelem tlumení afrického moru prasat	14
IV.	Zásady a kritéria pro zeměpisné vymezení regionalizace afrického moru prasat v EU.	14
PŘÍLOHY		
Příloha I –	Klíčová sdělení pro informační kampaně v členských státech	18
Příloha II –	Opatření biologické bezpečnosti pro myslivce (lovce) a všechny pracovníky, kteří vyhledávají kadávery volně žijících prasat a manipulují s nimi	21
Příloha III –	Odběr vzorků volně žijících prasat a odstraňování kadáverů volně žijících prasat v dotčených členských státech	22
Příloha IV –	Souhrn doporučení týkajících se volně žijících prasat, jak je popsáno v kapitole III	23

ZKRATKY

Ab	Protilátky
AHL	Nařízení (EU) 2016/429
AMP	Africký mor prasat
Pokyny týkající se afrického moru prasat	Pokyny týkající se prevence, tlumení a eradikace afrického moru prasat v Unii
Virus AMP	Virus afrického moru prasat
Nařízení o africkém moru prasat	Prováděcí nařízení Komise (EU) 2023/594 ⁽¹⁾ , kterým se stanoví zvláštní opatření k tlumení afrického moru prasat a zrušuje prováděcí nařízení (EU) 2021/605
EFSA	Evropský úřad pro bezpečnost potravin
ELISA	Enzymatická imunoanalýza s enzymem vázaným na imunosorbent
EU	Evropská unie
RL EU	Referenční laboratoř EU pro africký mor prasat ⁽²⁾
EUVET	Nouzový veterinární tým EU ⁽³⁾
FAO	Organizace OSN pro výživu a zemědělství
GF-TAD	Globální rámec pro progresivní tlumení přeshraničních nákaz zvířat
IPT	Imunoperoxidázový test
NAP	Národní akční plány pro volně žijící prasata za účelem zabránění šíření afrického moru prasat v Unii, jak je stanoveno v článku 56 a příloze IV nařízení o africkém moru prasat.
WOAH	Světová organizace pro zdraví zvířat
PAFF	Stálý výbor pro rostliny, zvířata, potraviny a krmiva
PCR	Polymerázová řetězová reakce
SSO na africký mor prasat	Stálá skupina odborníků na africký mor prasat

DEFINICE

Pro účely těchto pokynů se používají tyto definice:

Vnadění: postup, kdy se používá omezené množství krmiva (např. kukuřice) nebo jiných atraktantů k nalákání volně žijících prasat do určité oblasti (vymezené oblasti, kam se umístí krmivo nebo jiné atraktanty), kde mohou být následně ulovena nebo odchycena.

Odstřel: usmrcení volně žijících prasat za účelem likvidace kadáverů bez jatečního opracování.

Odchyt: odchyt volně žijících prasat pomocí pastí.

Trvalé krmení volně žijících prasat: postup, kdy se volně žijícím prasatům v určité oblasti po delší dobu poskytuje krmivo se záměrem podpořit přežití nebo umělý růst populace těchto zvířat.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 129, 15.4.2021, s. 1.

⁽²⁾ <https://asf-referencelab.info/asf/en/>

⁽³⁾ https://food.ec.europa.eu/animals/animal-diseases/veterinary-emergency-team_en

ÚVOD

Pokyny týkající se afrického moru prasat vypracovává Komise a členské státy a nejsou jimi dotčeny platné právní předpisy Unie. Pouze Soudní dvůr EU je oprávněn závazně vykládat právo Unie.

Cílem tohoto dokumentu je poskytnout členským státům a/nebo zúčastněným stranám pokyny k dostupným nástrojům prevence, tlumení a eradikace afrického moru prasat v reakci na epizootologickou situaci této nákazy v EU a ve světě.

Na tyto pokyny týkající se afrického moru prasat odkazuje nařízení o africkém moru prasat:

- 5. bod odůvodnění (v souvislosti se zásadami a kritérii pro zeměpisné vymezení regionalizace afrického moru prasat v EU);
- čl. 59 odst. 3 písm. b) (v souvislosti se zvláštními informačními povinnostmi všech členských států týkajícími se afrického moru prasat);
- písm. c) přílohy IV (v souvislosti s minimálními požadavky na národní akční plány pro volně žijící prasata s cílem zabránit šíření afrického moru prasat v Unii).

Pokyny týkající se afrického moru prasat:

- poskytují informace o stávajících právních předpisech EU;
- uvádějí a podporují osvědčené postupy v oblasti řízení afrického moru prasat;
- poskytují rady týkající se specifických opatření (která nejsou stanovena v právních předpisech EU) v oblasti prevence, tlumení a eradikace afrického moru prasat v Unii;
- stanoví zásady a kritéria pro zeměpisné vymezení regionalizace afrického moru prasat v EU.

Pokyny týkající se afrického moru prasat mohou být přizpůsobeny potřebám členských států nebo regionů s cílem řešit různé úrovně rizik, jak jsou definovány v posouzeních rizik ⁽⁴⁾ provedených jednotlivými členskými státy, a s ohledem na strukturu příslušných veterinárních a jiných orgánů, vnitrostátní právní předpisy a další specifika na vnitrostátní nebo místní úrovni.

Pokyny týkající se afrického moru prasat byly vypracovány a jsou podle potřeby aktualizovány na základě:

- mezinárodních norem ⁽⁵⁾;
- vědeckých posouzení (především vědeckých posouzení předložených EFSA ⁽⁶⁾);
- osvědčených postupů a zkušeností členských států a jiných zemí a misí a doporučení EUVET;
- dalších relevantních informací.

I. HLAVNÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY EU TÝKAJÍCÍ SE AFRICKÉHO MORU PRASAT

Nejdůležitější právní předpisy Unie týkající se prevence, tlumení a eradikace afrického moru prasat jsou shrnuty v této tabulce:

Č.	Název	Hlavní cíl právního aktu	Poznámky
1.	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429 ⁽⁷⁾ ze dne 9. března 2016 o nálezích zvířat a o změně a zrušení	Horizontální právní rámec pro zdraví zvířat v Unii.	„Právní rámec pro zdraví zvířat“ Odkaz na další informace na internetových stránkách Komise:

⁽⁴⁾ EFSA Journal 2018;16(11):5494.

⁽⁵⁾ <https://www.woah.org/en/what-we-do/standards/codes-and-manuals/>

⁽⁶⁾ <https://www.efsa.europa.eu/en/topics/topic/african-swine-fever>

⁽⁷⁾ Úř. věst. L 84, 31.3.2016, s. 1.

Č.	Název	Hlavní cíl právního aktu	Poznámky
	některých aktů v oblasti zdraví zvířat		https://ec.europa.eu/food/animals/health/regulation_en Komise přijala několik aktů v přenesené pravomoci a prováděcích aktů ⁽⁸⁾ s cílem zajistit použitelnost nových pravidel.
2.	Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/687 ⁽⁹⁾ ze dne 17. prosince 2019, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429, pokud jde o pravidla pro prevenci a tlumení určitých nákaz uvedených na seznamu	Stanoví opatření v případě úředního podezření na výskyt nákazy nebo jejího potvrzení, vymezení uzavřených pásem (ochranných pásem / pásem dozoru) a pásem infekce, zákazy a podmínky pro povolená přemístění z těchto pásem.	Doplňující pravidla pro prevenci a tlumení nákazy. Odkaz na další informace na internetových stránkách Komise: https://ec.europa.eu/food/animals/animal-diseases/diseases-and-control-measures_en
3.	Prováděcí nařízení Komise (EU) 2023/594 ⁽¹⁰⁾ ze dne 16. března 2023, kterým se stanoví zvláštní opatření k tlumení afrického moru prasat a zrušuje prováděcí nařízení (EU) 2021/605	Stanoví zvláštní opatření k tlumení afrického moru prasat (opatření EU týkající se pásem pro africký mor prasat), vytváří seznam na úrovni Unie týkající se uzavřených pásem I, II a III (příloha I) a uzavřených pásem, která zahrnují ochranná pásma a pásma dozoru a pásma infekce (příloha II), stanoví harmonizovaná opatření biologické bezpečnosti pro určitá zařízení (příloha III) a minimální požadavky na národní akční plány (příloha IV).	Zvláštní opatření k tlumení afrického moru prasat (opatření Unie týkající se vymezení pásem pro africký mor prasat). Odkaz na další informace na internetových stránkách Komise: https://ec.europa.eu/food/animals/animal-diseases/control-measures/asf_en

II. CHOVANÁ PRASATA

1. Obecná opatření

Opatření, která musí být přijata k prevenci, tlumení a eradikaci afrického moru prasat u chovaných prasat, jsou stanovena v právních předpisech EU uvedených v oddíle I.

2. Další opatření k prevenci, tlumení a eradikaci afrického moru prasat u chovaných prasat

Pokyny týkající se afrického moru prasat poskytují návod, jak lépe provádět opatření k prevenci, tlumení a eradikaci afrického moru prasat u chovaných prasat, která by v náležitých případech měla být zohledněna.

⁽⁸⁾ https://food.ec.europa.eu/animals/animal-health/animal-health-law/delegated-and-implementing-acts_en

⁽⁹⁾ Úř. věst. L 174, 3.6.2020, s. 64.

⁽¹⁰⁾ Úř. věst. L 79, 17.3.2023, s. 65.

2.1. Zvyšování informovanosti

Kromě obecných povinností stanovených v právním rámci pro zdraví zvířat stanoví nařízení o africkém moru prasat tyto zvláštní povinnosti:

- zvláštní informační a školicí povinnosti v dotčených členských státech (články 57 a 58 nařízení o africkém moru prasat),
- zvláštní informační povinnosti ve všech členských státech (článek 59 nařízení o africkém moru prasat).

V příloze I pokynů jsou uvedena klíčová sdělení a komunikační strategie přizpůsobené různým cílovým skupinám. Ty by mohly být základem pro přípravu vnitrostátních informačních kampaní ve všech členských státech.

Na internetových stránkách stálé skupiny odborníků na africký mor prasat ⁽¹¹⁾ je rovněž k dispozici úložiště informačních materiálů o africkém moru prasat používaných v různých zemích (iniciativa GF-TAD).

2.2. Opatření biologické bezpečnosti

Nařízení (EU) 2016/429 stanoví obecný koncept a definici biologické bezpečnosti a obsahuje některá horizontální ustanovení ⁽¹²⁾ v souvislosti s ní.

V čl. 16 odst. 1 písm. b) bodě i) a v příloze III nařízení o africkém moru prasat jsou stanovena posílená opatření biologické bezpečnosti pro zařízení s chovanými prasaty nacházející se v uzavřených pásmech I, II a III v dotčených členských státech v případě přemísťování některých zásilek, které byly povoleny příslušným orgánem v souladu s nařízením o africkém moru prasat.

Opatření biologické bezpečnosti stanovená v příloze III nařízení o africkém moru prasat by měla být rovněž podporována ve všech členských státech a mohou být uplatňována v jiných zařízeních (která nemají povinnosti v souladu s nařízením o africkém moru prasat) s chovanými prasaty (s výjimkou případných jatek) s cílem předcházet africkému moru prasat, tlumit ho a eradikovat.

2.3. Venkovní chov prasat v uzavřených pásmech II a III

Vzhledem k riziku přenosu viru AMP se doporučuje omezit venkovní chov prasat alespoň v uzavřených pásmech II a III. Po posouzení rizika provedeném příslušným orgánem by mohl příslušný orgán rozhodnout o venkovním chovu prasat v uzavřených pásmech II a III případ od případu ⁽¹³⁾ na základě:

- vhodných opatření biologické bezpečnosti (např. dvojitě oplocení nebo jednoduché pevné oplocení);
- pravidelného provádění nezávislých a objektivních posouzení biologické bezpečnosti v zemědělských podnicích nebo v jiných zařízeních (např. uzavřených zařízeních, včetně zoologických zahrad) s použitím komplexních standardních protokolů;
- případného posouzení nebo schválení venkovních chovů prasat na základě jejich rizika pro biologickou bezpečnost v úředním systému spravovaném příslušnými orgány.

2.4. Pravidelné kontroly úředních veterinárních lékařů

Ustanovení čl. 16 odst. 1 písm. a) nařízení o africkém moru prasat stanoví četnost pravidelných kontrol v zařízeních, v nichž přemísťování určitých zásilek v uzavřených pásmech a mimo ně vyžaduje povolení. Na zařízení, v nichž jsou prasata chována pouze pro vlastní spotřebu, by se rovněž měla vztahovat povinnost pravidelných kontrol úředních veterinárních lékařů na základě posouzení rizik zaměřeného na africký mor prasat, které provádí příslušný orgán dotčeného členského státu v souladu s příslušnými právními předpisy EU.

2.5. Posouzení rizik týkající se krmiv

Riziko vyplývající z krmiva je považováno za nižší ⁽¹⁴⁾ než několik dalších způsobů šíření (např. kontakt s infikovanými živými zvířaty a zkrmování kuchyňskými odpady). EFSA identifikuje některé druhy krmiv, které mohou představovat riziko přenosu afrického moru prasat do zařízení s chovem prasat, zejména v oblastech, kde se vyskytuje kontaminace volně žijícími prasaty, nicméně řízení rizik vyžadují spíše jiné rizikové cesty, jako je přemísťování živých domácích prasat, krmení prasat produkty pocházejícími z prasat nebo umožnění kontaktu mezi volně žijícími prasaty a prasaty chovanými v hospodářství.

⁽¹¹⁾ <https://rr-europe.woah.org/en/Projects/gf-tads-europe/standing-groups-of-experts-on-african-swine-fever-in-europe/depository-on-african-swine-fever/>

⁽¹²⁾ Například články 10, 55, 65 atd.

⁽¹³⁾ EFSA Journal 2021;19(6):6639.

⁽¹⁴⁾ EFSA Journal 2021;19(4):6558.

Jako potenciální zdroje afrického moru prasat pro domácí prasata, zejména v zařízeních, kde jsou prasata chována pro vlastní spotřebu, byly identifikovány seno, sláma nebo obilí místní produkce sklizené v oblasti, kde se africký mor prasat vyskytuje u volně žijících prasat, používání zemědělského vybavení z podobné oblasti nebo krmení prasat čerstvou pící.

Provozovatelé krmivářských podniků by měli řádně uplatňovat účinné systémy sledovatelnosti a opatření biologické bezpečnosti k zajištění bezpečnosti dodávek krmných složek, aby se vypořádali s riziky přenosu viru AMP.

Skladování (při teplotách nad 0 °C) krmných produktů a materiálů k obohacení prostředí nebo steliva pocházejících z oblastí zasažených africkým morem prasat před jejich použitím v příslušných případech sníží riziko přežití viru AMP v matrici. Ve zvláštních situacích by měl příslušný orgán vzít v úvahu příslušné dekontaminační a skladovací procesy (např. dobu skladování, ošetření, teplotu) vedoucí ke snížení potenciální virové kontaminace krmiva přemístěného z oblastí zasažených africkým morem prasat do oblastí nezasažených.

Pokud se má za to, že používání místně sklizeného obilí, trávy a slámy představuje riziko (na základě posouzení rizika provedeného příslušným orgánem dotčeného členského státu) v aktuálních místních podmínkách (zejména v zařízeních, kde se chovají prasata pouze pro vlastní spotřebu), měl by příslušný orgán zvážit následující opatření:

- a) zákaz krmení chovaných prasat čerstvou trávou nebo obilninami ⁽¹⁵⁾, pokud nejsou ošetřeny tak, aby inaktivovaly virus AMP, nebo pokud nejsou skladovány mimo dosah volně žijících prasat po dobu nejméně 30 dnů před použitím,
- b) zákaz používání slámy ⁽¹⁶⁾ jako steliva pro chovaná prasata, pokud není ošetřena za účelem inaktivace viru AMP nebo skladována mimo dosah volně žijících prasat po dobu nejméně 90 dnů před použitím.

2.6. Odběr vzorků a testování

Požadavky na odběr vzorků a testování na africký mor prasat u chovaných prasat jsou stanoveny v právních předpisech EU uvedených v oddíle I.

V případě porážky chovaných prasat určených pro vlastní spotřebu ve stejném zařízení by se měl odběr vzorků a testování na africký mor prasat provádět podle pokynů příslušného orgánu, a to alespoň v uzavřených pásmech.

Odběr vzorků, jakož i techniky, validace a interpretace diagnostických metod by měly být prováděny v souladu s článkem 6 nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/689 ⁽¹⁷⁾ a v případě potřeby by se rovněž měly řídit:

- pokyny zveřejněnými na internetových stránkách RL EU ⁽¹⁸⁾ a
- Příručkou pro diagnostické testy a očkovací látky pro suchozemská zvířata Světové organizace pro zdraví zvířat (WOAH) ⁽¹⁹⁾.

III. VOLNĚ ŽIJÍCÍ PRASATA

1. Obecná opatření

Opatření, která je třeba přijmout k prevenci, tlumení a eradikaci afrického moru prasat u volně žijících prasat, jsou stanovena v právních předpisech EU uvedených v oddíle I.

Volně žijící prasata hrají významnou roli při šíření a přetrvávání afrického moru prasat. Vhodné hospodaření ⁽²⁰⁾ s volně žijícími prasaty, jak je doporučeno v těchto pokynech, by mělo probíhat v:

⁽¹⁵⁾ Pocházejících z oblastí, kde byl hlášen africký mor prasat.

⁽¹⁶⁾ Pocházející z oblastí, kde byl hlášen africký mor prasat.

⁽¹⁷⁾ Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/689 ze dne 17. prosince 2019, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429, pokud jde o pravidla pro dozor, eradikační programy a status území prostého nálezky pro některé nálezky uvedené na seznamu a nově se objevující nálezky (Úř. věst. L 174, 3.6.2020, s. 211).

⁽¹⁸⁾ <https://asf-referencelab.info/asf/en/>

⁽¹⁹⁾ <https://www.woah.org/en/what-we-do/standards/codes-and-manuals/>

⁽²⁰⁾ EFSA Journal 2018;16(11):5494.

- oblastech, které nejsou postiženy touto nákazou, a mělo by se zaměřit na osvědčené postupy prevence, včasné zjištění a připravenost na možný výskyt afrického moru prasat, a
- oblastech, které již byly nákazou postiženy, s cílem tlumit a eradikovat tuto nákazu.

Hustota volně žijících prasat je považována za nejvlivnější rizikový faktor pro výskyt afrického moru prasat u těchto zvířat. Preventivní opatření ke snížení a stabilizaci populací volně žijících prasat před zavlečením afrického moru prasat jsou prospěšná jak z hlediska snížení i) pravděpodobnosti vystavení populace africkému moru prasat, tak z hlediska snížení ii) úsilí potřebného pro případná mimořádná opatření (tj. menší počet odstraněných těl zvířat), pokud by k zavlečení afrického moru prasat došlo.

Členské státy by měly zvážit dlouhodobý přístup k hospodaření s volně žijícími prasaty na základě národních akčních plánů.

2. Další opatření k prevenci, tlumení a eradikaci afrického moru prasat u volně žijících prasat

Pokyny týkající se afrického moru prasat poskytují další doporučení a návod, jak lépe provádět opatření k prevenci, tlumení a eradikaci afrického moru prasat u volně žijících prasat, která by měla být v případě potřeby zvážena.

Opatření týkající se prevence, tlumení a eradikace afrického moru prasat se mohou lišit (v příslušných případech v mezích povolených právními předpisy) a měla by být přizpůsobena jednotlivým oblastem nebo pásmům. Měla by vycházet z:

- doby rozvoje nákazy v dotčené oblasti nebo pásmu (různé fáze nákazy lze zjistit pomocí systému průběžného pasivního dozoru pro včasné zjištění afrického moru prasat u volně žijících prasat v kombinaci s testováním odstřelených volně žijících prasat);
- dynamiky stávající populace, rozšíření a hustoty volně žijících prasat;
- existence přirozených nebo umělých překážek;
- environmentálních a klimatických rozdílů;
- zemědělských postupů.

Pokyny týkající se afrického moru prasat zahrnují opatření týkající se prevence, tlumení a eradikace afrického moru prasat u volně žijících prasat, jak jsou stanovena v bodech 4.1 až 4.14 těchto pokynů. Tato opatření jsou shrnuta v příloze IV pokynů týkajících se afrického moru prasat.

2.1. Vnadění

Vnadění by nemělo představovat zdroj krmení volně žijících prasat pro udržení jejich populace (např. v zimě).

Příslušný orgán členského státu by mohl po provedení posouzení rizika možného zavlečení nebo šíření afrického moru prasat a po zvážení možnosti uplatnění dalších opatření ke zmírnění rizika rozhodnout o množství krmiva povoleného pro vnadění, přičemž by zohlednil následující skutečnosti:

- epizootologickou situaci nákazy africkým morem prasat v členském státě nebo oblasti;
- znalost stávající populace volně žijících prasat v členském státě nebo oblasti a
- lovecké praktiky v členském státě nebo oblasti.

2.2. Opatření biologické bezpečnosti uplatňovaná v postižených oblastech a při lovu

Opatření biologické bezpečnosti týkající se volně žijících prasat by měla být v členských státech posílena a měla by se řídit příručkou vypracovanou v rámci iniciativy GF-TAD „Africký mor prasat u divokých prasat – ekologie a biologická bezpečnost“⁽²¹⁾, zejména:

- kapitolou 5 „Biologická bezpečnost v postižených lesích“ a
- kapitolou 6 „Biologická bezpečnost při lovu“.

⁽²¹⁾ <https://www.woah.org/app/uploads/2022/07/asf-in-wild-boar-ecology-and-biosecurity-2nd-ed.pdf>

Minimální požadavky na biologickou bezpečnost pro lovcy a pro všechny pracovníky, kteří vyhledávají kadávery volně žijících prasat a manipulují s nimi, jsou rovněž uvedeny v příloze II pokynů týkajících se afrického moru prasat.

2.3. Shromažďování klíčových údajů

Testování volně žijících prasat na africký mor prasat v členských státech poskytuje cenné informace o epizootologické situaci nákazy africkým morem prasat a vývoji nákazy. Spolu s dalšími relevantními údaji umožňuje podle potřeby upravit konkrétní opatření k prevenci, tlumení a eradikaci afrického moru prasat.

Příslušné orgány členských států by měly v příslušných případech shromažďovat a poskytovat epizootologické údaje o africkém moru prasat a další relevantní informace o této nauce úřadu EFSA⁽²²⁾. Taková výměna informací umožňuje budovat vědecké poznatky o africkém moru prasat⁽²³⁾ s ohledem na přístup založený na riziku a rozhodnutí v oblasti řízení.

2.4. Spolupráce

Hospodaření s volně žijícími prasaty vyžaduje spolupráci příslušných orgánů a zúčastněných stran, jako jsou orgány lesního hospodářství, orgány ochrany životního prostředí a myslivci (lovci). Účinná a efektivní spolupráce je nezbytná pro prevenci, včasné zjištění, tlumení a eradikaci afrického moru prasat. Opatření přijatá v rámci těchto pokynů by měla být v souladu s příslušnými právními předpisy EU a/nebo vnitrostátními právními předpisy v oblasti životního prostředí, myslivosti a veterinárními předpisy, včetně požadavků na ochranu přírody a biologické rozmanitosti, a měla by být řádně posouzena z hlediska vědeckého základu, dopadu a účinnosti.

Na internetových stránkách⁽²⁴⁾ Stálé skupiny odborníků na africký mor prasat v Evropě (iniciativa GF-TAD) je rovněž k dispozici úložiště relevantních informačních materiálů o africkém moru prasat, včetně osvědčených postupů používaných v různých zemích.

2.5. Odstřel

Za účelem snížení populace volně žijících prasat by se měl zvážit jejich odstřel, zejména v nových pásmech infekce nebo v rizikových oblastech.

2.6. Vytvoření „bílého pásma“

Tlumení afrického moru prasat zahrnuje opatření na snížení populace volně žijících prasat, jako je preventivní odstřel nebo případně lov ve vymezených pásmech, tzv. bílých pásmech⁽²⁵⁾. Předchozí zkušenosti některých členských států potvrzují, že zřízení takových bílých pásma může být účinným nástrojem pro omezení šíření nákazy v populaci volně žijících prasat. Tato „bílá pásma“ by mohla být zřízena v oblasti, která geograficky sousedí s příslušným uzavřeným pásmem afrického moru prasat, kde se virus AMP vyskytuje u volně žijících prasat, nebo se v tomto pásmu nachází. V „bílých pásmech“ by se měla kombinovaně uplatňovat různá opatření (např. oplocení, výrazná a rychlá depopulace volně žijících prasat atd.), aby se zastavilo šíření afrického moru prasat.

2.7. Oplocení

K izolaci populace volně žijících prasat by se v příslušných případech mohlo použít oplocení za účelem prevence, tlumení a eradikace afrického moru prasat, zejména v nových pásmech infekce (s cílem eradikovat africký mor prasat). Oplocení by se mělo používat v omezených klíčových oblastech zasažených nákazou za účelem zavedení preventivního odstřelu volně žijících prasat ve vymezeném pásmu („bílé pásmo“), omezení nebo zpomalení pohybu volně žijících prasat z nově zasažených oblastí do oblastí, které nejsou postiženy, v kombinaci s dalšími opatřeními (např. lov, „bílá pásma“, odchyt atd.), s cílem zastavit nebo zpomalit šíření afrického moru prasat. Na základě místních podmínek a epizootologické situace nákazy africkým morem prasat v dané oblasti lze použít různé typy ohrazení (např. pevné, elektrické), přičemž je třeba vzít v potaz následující skutečnosti⁽²⁶⁾:

— žádnou konstrukci elektrického oplocení nelze považovat za 100% odolnou vůči volně žijícím prasatům ve velkém měřítku po delší dobu;

⁽²²⁾ Na základě žádosti EFSA.

⁽²³⁾ <https://www.efsa.europa.eu/en/topics/topic/african-swine-fever>

⁽²⁴⁾ <https://rr-europe.woah.org/en/Projects/gf-tads-europe/standing-groups-of-experts-on-african-swine-fever-in-europe/depository-on-african-swine-fever/>

⁽²⁵⁾ EFSA Journal 2021;18(5):EN-6573.

⁽²⁶⁾ EFSA Journal 2018;16(7):5344.

- EFSA v minulosti dospěl k závěru, že neexistují důkazy o tom, že by rozsáhlé oplocení bylo účinné při izolaci volně žijících prasat. Mohly by být nicméně zohledněny nové zkušenosti členských států s oplocováním (jako opatření k omezení nebo zastavení šíření afrického moru prasat) omezených klíčových infikovaných oblastí;
- několik studií o použití pachových repelentů k odhánění volně žijících prasat poskytlo různé výsledky (několik pokusů uvedených v příslušné zprávě EFSA neprokázalo žádný účinek repelentu, pokud jde o vniknutí volně žijících prasat nebo škody způsobené na plodinách).

Přírodní překážky, jako jsou velké řeky nebo úžiny, lze v příslušných případech využít k vymezení uzavřených pásem, neboť v určitých situacích prokázaly účinnost při omezování pohybu volně žijících prasat, nikoli však při jeho úplném zamezení.

2.8. Lov

Myslivci (lovci) by měli být ve všech členských státech proškoleni, pokud jde o rizika související s africkým morem prasat a osvědčené postupy v případě nálezů mrtvých volně žijících prasat nebo jakéhokoli jiného případu podezření na africký mor prasat.

Lovecké praktiky by měly být přizpůsobeny epizootologickému vývoji nákazy vzhledem k jejich vlivu na populace volně žijících prasat. V souladu s právními předpisy EU a vnitrostátními právními předpisy lze k dosažení cílů stanovených v těchto pokynech týkajících se afrického moru prasat a v národních akčních plánech použít další technické vybavení pro lov.

Měla by být podle potřeby zajištěna úzká spolupráce mezi příslušnými orgány a zúčastněnými stranami ⁽²⁷⁾, zejména pokud řízení lovu v souvislosti s africkým morem prasat nespadá do pravomoci příslušného veterinárního orgánu členského státu.

2.9. Pasivní dozor, včetně vyhledávání mrtvých volně žijících prasat a manipulace s kadávery ⁽²⁸⁾

Pasivní dozor (i s podporou aktivního vyhledávání mrtvých volně žijících prasat) je neúčinnějším nástrojem pro zjištění afrického moru prasat a sledování jeho šíření. Mělo by se proto podporovat odebírání vzorků a testování kadáverů volně žijících prasat. Zvláštní pozornost je třeba věnovat nálezům kadáverů v nových pásmech infekce a v jejich blízkosti.

Kadávery, které jsou nalezeny jako první, obvykle nutně nepředstavují první případy nákazy v dané oblasti. Měl by být proto posílen pasivní dozor (zaměřený také na identifikaci a lokalizaci nejstarších kadáverů) a testování všech kadáverů, zejména v nových pásmech infekce a v blízkosti těchto oblastí.

2.10. Omezený přístup do pásem infekce

Přístup do pásem infekce (zejména do nových pásem infekce, kde je cílem co nejrychlejší eradikace afrického moru prasat) by měl být vhodným způsobem omezen vzhledem k riziku přenosu afrického moru prasat prostřednictvím lidí, vybavení, vozidel atd. Příslušný orgán by měl tato omezení řídit na základě posouzení rizik a s ohledem na konkrétní místní podmínky a okolnosti.

2.11. Omezení trvalého krmení

Trvalé krmení volně žijících prasat by mělo být v členských státech omezeno s cílem podle potřeby omezit nebo snížit míru přežití a umělý růst populace volně žijících prasat.

Krmeliště nebo krmná zařízení pro jiné volně žijící druhy (např. volně žijící přežvýkavce) by neměla být přístupná volně žijícím prasatům a krmivo, které se v nich používá, by nemělo být pro volně žijící prasata atraktivní (např. seno).

Ve zvláštních situacích by mohl příslušný orgán po posouzení rizik zvážit povolení trvalého krmení volně žijících prasat po omezenou dobu za účelem izolace volně žijících prasat v novém pásmu infekce, kde je krátkodobým cílem eradikace afrického moru prasat.

⁽²⁷⁾ EFSA Journal 2018;16(11):5494.

⁽²⁸⁾ Pro účely pokynů týkajících se afrického moru prasat zahrnuje pojem „kadáver“ i) nalezená mrtvá volně žijící prasata (včetně volně žijících prasat usmrcených na silnicích) a ii) odstřelená volně žijící prasata.

2.12. Odběr vzorků a testování

Odběr vzorků a testování nalezených kadáverů volně žijících prasat by měly být založeny na:

- posouzení rizik provedeném příslušným orgánem a
- pasivním dozoru.

Nalezené kadávery, odstřelená volně žijící prasata (např. v novém pásmu infekce nebo v „bílém pásmu“) a nemocná volně žijící prasata by měla být případně testována na africký mor prasat pomocí PCR. Vzorky k laboratornímu vyšetření by měly být do laboratoře dodány co nejdříve (nejpozději 72 hodin od odběru vzorků, s výjimkou již uzavřených pásem, v nichž je cílem tlumení afrického moru prasat).

Je třeba vzít v úvahu následující prvky:

- Test PCR (test ke zjištění viru) by měl zvolen v oblastech, kde se africký mor prasat nevyskytuje, a v uzavřených pásmech výskytu afrického moru prasat;
- Pozitivní sérologický test sám o sobě nemusí znamenat cirkulaci viru;
- Detekce protilátek by neměla být používána pro včasné zjištění viru AMP, nýbrž jako nástroj (jako doplňkový test k testu PCR) k lepšímu pochopení vývoje epizootologie afrického moru prasat v určitých oblastech a/nebo ve zvláštních situacích, jako jsou například:
  - i) testování volně žijících prasat v uzavřeném pásmu I (hraničícím s infikovanými oblastmi); séropozitivní zvíře může svědčit o vývoji nákazy, například o šíření viru AMP mimo uzavřená pásma II nebo III;
  - ii) oblasti, kde se nákaza vyskytuje dlouhodobě.

Další pokyny pro odběr vzorků volně žijících prasat a odstraňování kadáverů v dotčených členských státech (členské státy, které jsou uvedeny nebo jejichž oblasti jsou uvedeny v přílohách I a II nařízení o africkém moru prasat) jsou uvedeny v příloze III pokynů týkajících se afrického moru prasat.

2.13. Odchyt

Odchyt by měl být považován za účinné opatření k omezení nebo snížení populace volně žijících prasat v souvislosti s africkým morem prasat na omezeném území (např. v „bílém pásmu“) v kombinaci s dalšími opatřeními, jejichž cílem je eradikace afrického moru prasat, zejména v nových pásmech infekce.

3. Použití opatření v různých oblastech nebo uzavřených pásmech.

Další opatření pro prevenci, tlumení a eradikaci afrického moru prasat u volně žijících prasat stanovená v kapitole III bodě 2 by měla vycházet z epizootologické situace nákazy africkým morem prasat a měla by být přizpůsobena různým oblastem nebo uzavřeným pásmům (definovaným v nařízení o africkém moru prasat), které jsou pro účely pokynů týkajících se afrického moru prasat rozděleny do těchto kategorií:

- 3.1 *oblasti, v nichž se africký mor prasat nevyskytuje a které nehraničí s uzavřenými pásmy;*
- 3.2 *oblasti, v nichž se africký mor prasat nevyskytuje (včetně uzavřeného pásma I) a které hraničí s uzavřenými pásmy uvedenými v příloze I (s výjimkou uzavřeného pásma I) a II nařízení o africkém moru prasat;*
- 3.3 *omezená uzavřená pásma odpovídající novým pásmům infekce, v nichž se africký mor prasat vyskytuje u volně žijících prasat po relativně krátkou dobu (např. s ohledem na epizootologický vývoj nákazy) a kde je hlavním cílem eradikace afrického moru prasat v krátkodobém a střednědobém horizontu;*
- 3.4 *rozsáhlá uzavřená pásma odpovídající významným pásmům infekce (např. celé území nebo jeho významná část v členském státě), v nichž se africký mor prasat vyskytuje u volně žijících prasat po relativně dlouhou dobu a kde je hlavním cílem tlumení nákazy (neboť eradikace afrického moru prasat nemusí být proveditelná v krátkodobém a střednědobém horizontu).*

Obecná doporučení týkající se různých opatření pro různé oblasti a uzavřená pásma jsou uvedena v bodech 3.1 až 3.4 a shrnuta v příloze IV.

3.1. Opatření, která by mohla být přijata v oblastech, v nichž se africký mor prasat nevyskytuje a které nehraničí s uzavřenými pásmy

Pro účely prevence afrického moru prasat je třeba vzít v potaz tyto prvky:

- a) vnašení omezeným množstvím krmiva by mělo být povoleno pouze za účelem přilákání volně žijících prasat k lovu, odchytu a případně odstřelu;
- b) je třeba podporovat a uplatňovat opatření biologické bezpečnosti při lovu;
- c) vysoká hustota volně žijících prasat může vést ke zvýšenému riziku výskytu afrického moru prasat a v případě zavlečení viru AMP k rychlému přenosu a dlouhodobému přetrvávání afrického moru prasat v postižených oblastech. V zájmu zajištění účinné připravenosti na africký mor prasat by se proto příslušné orgány členských států měly v příslušných případech především zaměřit na výrazné snížení hustoty populace volně žijících prasat ⁽²⁹⁾. Lov by měl být zaměřen na průběžné snižování populace volně žijících prasat. Měl by se proto podporovat cílený lov (případně odstřel) dospělých a nedospělých samic volně žijících prasat. Celková lovecká kvóta by měla být vyvážená mezi samci a samicemi (50 % z každé kategorie);
- d) dozor: odběr vzorků by měl být založen na pasivním dozoru. Nalezené kadávery a nemocná volně žijící prasata by měla být testována na africký mor prasat metodou PCR;
- e) trvalé krmení volně žijících prasat by mělo být omezeno.

3.2. *Opatření, která by mohla být přijata v oblastech, v nichž se africký mor prasat nevyskytuje (včetně uzavřeného pásma I) a která hraničí s uzavřenými pásmy uvedenými na seznamu v příloze I a II nařízení o africkém moru prasat*

Kromě opatření uvedených v oddíle 3.1 by měla být vzhledem ke zvýšenému riziku výskytu afrického moru prasat zavedena další opatření, jejichž cílem je zabránit zavlečení afrického moru prasat, případně zajistit rychlé zjištění afrického moru prasat a účinnou připravenost na africký mor prasat.

- a) vnašení omezeným množstvím krmiva by mělo být povoleno pouze za účelem přilákání volně žijících prasat k lovu, odchytu a případně odstřelu;
- b) měl by být prováděn intenzivní lov (řízený a individuální lov), aby se dosáhlo snížení hustoty volně žijících prasat, což by po případném výskytu nákazy umožnilo tlumení viru AMP nebo výrazné zpomalení šíření afrického moru prasat;
- c) je třeba se zabývat dlouhodobou strategií hospodaření s volně žijícími prasaty a podporovat ji (se zapojením veřejného a soukromého sektoru), aby bylo dosaženo cílů v oblasti snižování populace; myslivci (lovci) by měli být považováni za součást této strategie;
- d) příslušný orgán by měl řídit odstřel, lov a odchyt ve spolupráci s dalšími příslušnými orgány a zúčastněnými stranami;
- e) v případě potřeby by měl příslušný orgán ve spolupráci s dalšími příslušnými orgány a zúčastněnými stranami zvážit použití oplocení;
- f) dozor:
  - i. v případě potřeby by se mělo provádět aktivní hlídkování s cílem nalézt kadávery (nejlépe vyškoleným personálem), aby se posílil pasivní dozor a aby byl co nejdříve zjištěn africký mor prasat;
  - ii. odběr vzorků by měl být založen na posouzení rizik a zvýšeném pasivním dozoru; nalezené kadávery a nemocná volně žijící prasata by měla být v příslušných případech testována na africký mor prasat pomocí PCR;
- g) všechny nalezené kadávery volně žijících prasat by měly být zlikvidovány podle pokynů příslušného orgánu.

3.3. *Opatření, která by mohla být přijata v nových pásmech infekce za účelem eradikace afrického moru prasat*

Vzhledem k přítomnosti afrického moru prasat je hlavním cílem omezit šíření nákazy na omezeném území, zajistit přesné vymezení pásmech infekce a co nejdříve provést opatření k eradikaci afrického moru prasat.

⁽²⁹⁾ V nově infikovaných oblastech by se mělo pečlivě zvážit hospodaření s volně žijícími prasaty s cílem zabránit dalšímu šíření afrického moru prasat.

V EU existuje několik úspěšných příkladů ⁽³⁰⁾ eradikace afrického moru prasat u volně žijících prasat, které by měly být použity jako základ pro vývoj individuálně uzpůsobených opatření k eradikaci afrického moru prasat. Je třeba zohlednit tyto zásady:

- a) vnaďení by mělo být povoleno pouze za účelem odchytu a odstřelu;
- b) dozor:
  - i. pasivní dozor by měl sloužit jako základ pro určení epizootické fáze nákazy (např. menší počet nově nalezených kadáverů volně žijících prasat může naznačovat klesající epizootickou fázi afrického moru prasat);
  - ii. k posílení pasivního dozoru by se mělo provádět aktivní hlídkování za účelem vyhledávání kadáverů s využitím vyškoleného personálu, psů nebo dronů;
  - iii. odběr vzorků by měl být založen na posíleném pasivním dozoru: všechny nalezené kadávery a nemocná volně žijící prasata by měla být testována na africký mor prasat pomocí PCR;
  - iv. kromě testování všech nalezených mrtvých volně žijících prasat na virus AMP by měla být na virus AMP testována také ulovená nebo odstřelená volně žijící prasata pomocí PCR (případně včetně detekce protilátek);
- c) Příslušný orgán by měl v příslušných případech zvážit zákaz lovu (všech druhů) a dalších činností v lese jako opatření k prevenci šíření afrického moru prasat, a to alespoň do doby, než dojde k poklesu epizootické fáze. Operativní skupina odborníků ⁽³¹⁾ by měla být příslušnému orgánu nápomocna při vyhodnocování epizootologické situace a vymezení konce epizootologické fáze na základě výsledků průběžného pasivního dozoru;
- d) neměly by se pořádat řízené lovy, pokud nenastanou řádně odůvodněné situace, kdy byla provedena příslušná opatření (např. oplocení) k zabránění pohybu volně žijících prasat;
- e) všechny osoby, které vyhledávají kadávery volně žijících prasat a manipulují s nimi, by měly uplatňovat opatření biologické bezpečnosti, aby se předešlo možné kontaminaci vozidel, dvorů a domů;
- f) v případě potřeby by měl být přístup do pásma infekce omezen s výjimkou oprávněných pracovníků nebo na základě výjimek udělených příslušným orgánem;
- g) je třeba provést zvláštní školení myslivců (lovců), aby se snížila pravděpodobnost dalšího šíření viru v životním prostředí a mimo pásmo infekce;
- h) pokud neexistuje alternativní systém sběru mrtvých zvířat, měly by být zajištěny kontejnery pro skladování kadáverů volně žijících prasat alespoň v pásmu infekce; v každém skladovacím prostoru by měly být k dispozici prostředky pro čištění a dezinfekci; všechny nalezené kadávery volně žijících prasat by měly být zlikvidovány podle pokynů příslušného orgánu;
- i) mohl by být povolen odchyt za účelem odstřelu (a následného testování);
- j) mohl by být povolen odstřel vyškolenými myslivci (lovci) s cílem eradikovat (nebo alespoň výrazně snížit) populaci volně žijících prasat, a to pouze v případě, že bylo dosaženo endemické fáze (po epizootologické fázi) nebo byla provedena jiná opatření (např. oplocení) k zamezení pohybu volně žijících prasat pod dohledem příslušného orgánu;
- k) nemělo by se provádět jateční opracování těl volně žijících prasat (vykolení); odstřelená volně žijící prasata by měla být uložena do vodotěsných nádob nebo pytlů, aby se minimalizovalo riziko rozlití tělních tekutin zvířete;
- l) ploty ⁽³²⁾ mohou omezit pohyb volně žijících prasat, a tím přispět k omezení nebo alespoň zpomalení šíření nákazy. Oplocení by mělo být provedeno ve vymezených oblastech. Ploty je třeba vybudovat včas (v kombinaci s dalšími opatřeními), aby se zpomalilo šíření viru AMP a předešlo se epizootologické vlně nákazy.

⁽³⁰⁾ Česko: https://ec.europa.eu/food/system/files/2019-02/ad_control-measures_asf_presentation-wild-boar-czech-rep.pdf; Belgie: https://ec.europa.eu/food/system/files/2020-11/ad_control-measures_asf_erad-eu-bel.pdf.

⁽³¹⁾ Jak je uvedena v článku 43 nařízení (EU) 2016/429 a článku 66 nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2020/687.

⁽³²⁾ Vědecká zpráva EFSA: Epizootologické analýzy týkající se afrického moru prasat v Evropské unii (listopad 2017 až listopad 2018).

3.4. Opatření, která by mohla být přijata v rozsáhlých pásmech infekce za účelem tlumení afrického moru prasat

Hlavním cílem je tlumit africký mor prasat v daném pásmu, zajistit, aby se nákaza dále nešířila do oblastí, kde se africký mor prasat nevyskytuje, nebo, pokud to není možné, co nejvíce omezit rychlost šíření viru AMP do jiných oblastí.

Vzhledem k tomu, že se virus AMP vyskytuje v pásmech infekce po značnou dobu ⁽³³⁾ a na značném, rozsáhlém území, je třeba zvážit následující opatření k tlumení afrického moru prasat:

- a) vnaštění omezeným množstvím krmiva by mělo být povoleno pouze za účelem přilákání volně žijících prasat k lovu, odchytu a případně odstřelu;
- b) dozor:
  - i. odběr vzorků by měl být založen na posíleném pasivním dozoru: všechny nalezené kadávery a nemocná volně žijící prasata by měla být testována na africký mor prasat pomocí PCR; ulovená nebo odstřelená volně žijící prasata by měla být testována podle pokynů příslušného orgánu na základě konkrétní epizootologické situace, přičemž je třeba vzít v potaz příslušné právní předpisy EU (např. články 51 a 52 nařízení o africkém moru prasat);
  - ii. je třeba provádět aktivní hlídkování vyškoleným personálem za účelem vyhledávání kadáverů, aby se posílil pasivní dozor;
- c) lov a odchyt by se měl zaměřit na sběr vzorků pro testování;
- d) při lovu, odchytu a odstraňování kadáverů by měly být uplatňovány minimální požadavky na biologickou bezpečnost;
- e) odstřel volně žijících prasat by měli provádět vyškolení myslivci (lovci);
- f) všechny nalezené kadávery volně žijících prasat a kadávery odchycených nebo ulovených volně žijících prasat, u nichž byl zjištěn pozitivní nález afrického moru prasat, by měla být zlikvidována podle pokynů příslušného orgánu;
- g) obecně by nemělo být zvažováno oplocení v rozsáhlých oblastech ⁽³⁴⁾. Ve zvláštních situacích je však možné zvážit strategické oplocení, které by bylo realizováno na základě posouzení rizik provedeného příslušným orgánem.

IV. Zásady a kritéria pro zeměpisné vymezení regionalizace afrického moru prasat v EU

Nařízení o africkém moru prasat stanoví pravidla pro zařazení uzavřených pásem do příloh I a II na úrovni Unie v návaznosti na ohniska afrického moru prasat. Tato uzavřená pásma by měla být zařazena do příloh I a II nařízení o africkém moru prasat, přičemž by měly být zohledněny informace poskytnuté příslušnými orgány dotčených členských států ohledně nálezové situace a tyto pokyny, jakož i stupeň rizika šíření afrického moru prasat a celková epizootologická situace nákazy africkým morem prasat v dotčeném členském státě a případně v sousedních členských státech nebo třetích zemích (jak je stanoveno v 5. bodě odůvodnění nařízení o africkém moru prasat).

1. *Právní předpisy EU.* Pravidla pro zařazování uzavřených pásem na seznam v návaznosti na výskyt ohnisek afrického moru prasat a opatření použitelná v příslušných uzavřených pásmech jsou stanovena v právních předpisech EU uvedených v kapitole I pokynů týkajících se afrického moru prasat. Nařízení o africkém moru prasat stanoví zvláštní opatření pro tlumení afrického moru prasat, která jsou spojena s uzavřenými pásmy zařazenými do příloh I a II uvedeného nařízení. Nařízení o africkém moru prasat rovněž stanoví přístup založený na regionalizaci, který se uplatňuje vedle opatření k tlumení nákazy stanovených v nařízení (EU) 2016/429 a v nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2020/687. Nařízení o africkém moru prasat zahrnuje seznam uzavřených pásem členských států, v nichž se objevila ohniska nákazy afrického moru prasat nebo které jsou vzhledem k blízkosti těmto ohniskům rizikové.
2. *Kritéria pro zeměpisné vymezování uzavřených pásem afrického moru prasat pro zařazení, změnu a vyřazení uzavřených pásem afrického moru prasat z přílohy I nebo II nařízení o africkém moru prasat.* Uzavřená pásma afrického moru prasat se rozlišují podle epizootologické situace afrického moru prasat a stupně rizika šíření. Jsou klasifikována jako i) uzavřená pásma I, II a III, přičemž uzavřené pásmo III označuje oblast, kde je stupeň rizika šíření afrického moru prasat nejvyšší a kde má

⁽³³⁾ Po dobu delší než 24–36 měsíců s ohledem na konkrétní situaci v daném pásmu.

⁽³⁴⁾ V současné době neexistují důkazy, že by rozsáhlé oplocení bylo při izolaci divokých prasat účinné (EFSA, doi: 10.2903/j.efsa.2018.5344).

nákazová situace u chovaných prasat největší dynamiku, a v návaznosti na ohnisko afrického moru prasat v členském státě nebo oblastí dříve prostých nákazy jako ii) uzavřená pásma, která zahrnují ochranná pásma a pásma dozoru (v případě ohniska afrického moru prasat u chovaných prasat) a pásma infekce (v případě ohniska uvedené nákazy u volně žijících prasat). Kromě toho by tato uzavřená pásma měla být zařazena, změněna nebo vyřazena z příloh I nebo II nařízení o africkém moru prasat, přičemž je třeba v příslušných případech zohlednit:

- 2.1. informace a odůvodnění poskytnuté příslušným orgánem dotčeného členského státu, pokud jde o nákazovou situaci a přijatá opatření;
  - 2.2. vědecky podložené zásady a kritéria pro zeměpisné vymezení regionalizace v důsledku afrického moru prasat a stávající pokyny týkající se afrického moru prasat;
  - 2.3. zavedený dozor a jeho výsledky;
  - 2.4. stupeň rizika šíření afrického moru prasat,
  - 2.5. celkovou epizootologickou situaci afrického moru prasat, její vývoj a další rizikové faktory v dotčeném členském státě a v sousedních členských státech nebo třetích zemích;
  - 2.6. historický a nedávný výskyt afrického moru prasat u chovaných a volně žijících prasat, jak prokazuje účinný dozor;
  - 2.7. velikost dotčené epizootologické jednotky, územní a zeměpisnou kontinuitu se sousedním územím, typologii přítomného biotopu;
  - 2.8. zeměpisné aspekty spojené s místem výskytu ohnisek;
  - 2.9. ekologické faktory (např. vodní cesty, lesy) a existenci přirozených a umělých překážek (např. ohrazené dálnice nebo železnice nebo „bílé pásma“);
  - 2.10. přítomnost a rozšíření volně žijících prasat;
  - 2.11. epizootologii nákazy;
  - 2.12. výsledky specifických epizootologických posouzení provedených EFSA nebo příslušnými orgány;
  - 2.13. historické zkušenosti s šířením afrického moru prasat;
  - 2.14. správné členění, územní kontinuitu;
  - 2.15. vymahatelnost opatření k tlumení nákazy;
  - 2.16. rozšíření a profil (např. typ produkce (jako jsou venkovní aktivity)) zařízení pro chovaná prasata a existenci ochranných pásem a pásem dozoru;
  - 2.17. lovecké praktiky a další aspekty týkající se hospodaření s volně žijícími zvířaty.
3. Na základě analýzy epizootologických údajů z členských států postížených genotypem II viru AMP předkládá EFSA ve svých zprávách ⁽³⁵⁾ o africkém moru prasat tato zjištění, která jsou relevantní pro regionalizaci:
- 3.1. nákaza se nadále pomalu šířila populací volně žijících prasat (průměrná rychlost šíření nákazy afrického moru prasat v určitých oblastech byla odhadnuta na 8 až 17 km/rok ⁽³⁶⁾),
  - 3.2. africký mor prasat byl zavlečen do několika členských států EU prostřednictvím dvou různých procesů šíření:
    - 3.2.1. relativně pomalé a kontinuální šíření prostřednictvím populací a metapopulací volně žijících prasat;
    - 3.2.2. přenosy způsobené člověkem, které vedou ke vzniku nových klastrů afrického moru prasat, vzdálených od oblastí předchozího výskytu afrického moru prasat.

⁽³⁵⁾ <https://www.efsa.europa.eu/en/topics/topic/african-swine-fever>

⁽³⁶⁾ Medián rychlosti nákazy v Belgii, Česku, Estonsku, Maďarsku, Lotyšsku, Litvě a Polsku, odhadnutý pomocí síťové analýzy, se pohyboval mezi 2,9 a 11,7 km/rok (Epizootologické analýzy týkající se afrického moru prasat v Evropské unii (listopad 2018 až říjen 2019). EFSA Journal ročník 18, číslo 1, leden 2020.

4. *Časový rámec omezení.* Na oblasti uvedené na seznamu v příloze I nebo II nařízení o africkém moru prasat by se měla vztahovat omezení, dokud epizootologická situace nesplní kritéria pro změnu nebo vyřazení uzavřených pásem afrického moru prasat ze seznamu. Zásady kodexu zdraví suchozemských živočichů WOAH ⁽³⁷⁾spolu s epizootologickými aspekty nákazy poskytují určité vodítko pro načasování a kritéria, která je třeba splnit pro obnovení statusu oblasti prosté nákazy v případě oblasti, na niž se vztahují omezení v důsledku výskytu afrického moru prasat.
5. *Hlavní obecná kritéria pro vymezení uzavřených pásem afrického moru prasat* uvedených na seznamu v příloze I nebo II nařízení o africkém moru prasat. S cílem zabránit šíření afrického moru prasat a ochránit vnitřní trh EU a mezinárodní obchod je třeba při provedení změn uzavřených pásem zařazených na seznam postupovat obezřetně a na základě vědeckých poznatků. Před provedením změny uzavřených pásem uvedených v příloze I nebo II nařízení o africkém moru prasat je třeba vycházet z kodexu zdraví suchozemských živočichů WOAH a z nejlepších dostupných poznatků a vzít v potaz tyto prvky:
  - 5.1. ke zmenšení nebo úplnému vypuštění uzavřených pásem I a II ze seznamu by nemělo dojít během:
    - 5.1.1. sezónních vrcholů období, kdy dochází k většímu šíření nákazy, jak jsou popsány úřadem EFSA;
    - 5.1.2. jiných období s větším šířením nákazy v blízkosti příslušných uzavřených pásem;
    - 5.1.3. negativní celkové epizootologické situace afrického moru prasat v dotčeném členském státě.

Príznivá celková epizootologická situace afrického moru prasat v členském státě a odůvodnění poskytnuté příslušným veterinárním orgánem však mohou být vzaty v úvahu pro zmenšení a úplné vypuštění uzavřených pásem ze seznamu rovněž během sezónních vrcholů uvedených v bodě 5.1.1;
  - 5.2. v příslušném uzavřeném pásmu a okolních oblastech na území členského státu by měl být po dostatečně dlouhou dobu prováděn odpovídající dozor nad africkým morem prasat s příznivými výsledky, které jsou relevantní pro epizootologii afrického moru prasat;
  - 5.3. celkovou epizootologickou situaci afrického moru prasat v zemi, odůvodnění poskytnutá příslušným orgánem a případně zjištění auditů Komise;
  - 5.4. příslušný orgán by měl posoudit rizika vyplývající ze změny uzavřených pásem a z posouzení by mělo vyplývat, že riziko šíření v příslušném uzavřeném pásmu afrického moru prasat je zanedbatelné.
6. *Hlavní specifická kritéria pro zmenšení nebo úplné vypuštění uzavřeného pásma III ze seznamu a případný návrat ke statusu uzavřeného pásma II (v případě výskytu viru AMP u volně žijících prasat v tomto pásmu) nebo uzavřeného pásma I (v případě výskytu viru AMP v těsné blízkosti buď chovaných, nebo volně žijících prasat) anebo ke statusu oblasti nepodléhající omezení:*
  - 6.1. v daném pásmu nebyl v posledních třech letech zaznamenán žádný případ nákazy virem AMP; toto období může být zkráceno na 12 měsíců, pokud dozor v zemi nebo oblasti nebo vědecké posouzení provedené na úrovni EU nebo na vnitrostátní úrovni neprokázalo přítomnost nebo vliv klíšťat rodu *Ornithodoros*;
  - 6.2. v případě výskytu jednotlivých nebo omezených ohnisek afrického moru prasat seskupených v prostoru a čase (v průběhu 30 dnů od prvního ohniska v dané oblasti) v zařízeních pro chovaná prasata v dostatečně velké oblasti bez ohniska afrického moru prasat u chovaných prasat za posledních dvanáct měsíců lze tříleté nebo dvanáctiměsíční období uvedené v bodě 6.1 zkrátit na tři měsíce za předpokladu, že:
    - 6.2.1. ve všech postižených zařízeních bylo provedeno předběžné čištění a dezinfekce a případně dezinsekce a deratizace v souladu s článkem 15 nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2020/687 (ihned po dokončení opatření stanovených v článku 12 a případně v článku 14 uvedeného nařízení);
    - 6.2.2. jsou prováděna opatření uvedená v člancích 26 a 41 (kontroly úředních veterinárních lékařů a klinická a v případě potřeby laboratorní vyšetření) nařízení v přenesené pravomoci (EU) 2020/687 a

⁽³⁷⁾ https://www.woah.org/en/what-we-do/standards/codes-and-manuals/terrestrial-code-online-access/?id=169&L=1&htmlfile=cha_pitre_asf.htm

- 6.2.3. dozor v dané zemi nebo oblasti nebo vědecké posouzení provedené na úrovni EU nebo na vnitrostátní úrovni neprokázaly přítomnost nebo vliv klíšťat rodu *Ornithodoros*;
7. *Hlavní specifická kritéria pro zmenšení nebo úplné vypuštění uzavřeného pásma II ze seznamu a návrat ke statusu uzavřeného pásma I nebo ke statusu oblasti nepodléhající omezení:*
- 7.1. v posledních dvanácti měsících se u volně žijících prasat nevyskytlo žádné ohnisko afrického moru prasat;
- 7.2. specifické situace ⁽³⁸⁾ v souvislosti se zkrácením dvanáctiměsíčního období uvedeného v bodě 7.1 mohou být zohledněny na základě celkové epizootologické situace afrického moru prasat v členském státě a odůvodnění poskytnutého příslušným orgánem;
- 7.3. v případě celkově příznivé epizootologické situace v dotčeném členském státě byla prokázána nepřítomnost cirkulace viru AMP v určeném zeměpisném kontextu, což je podpořeno příznivými závěry týkajícími se provádění výstupní strategie EFSA ⁽³⁹⁾ (dvoufázový přístup: kombinace přiměřené délky monitorovacího období „fáze prověřování“ a následné přiměřené doby „fáze potvrzení“).
8. *Zmenšení nebo úplné vypuštění uzavřeného pásma I ze seznamu by mělo vycházet z:*
- 8.1. vyhodnocení rizik spojených s africkým morem prasat;
- 8.2. nedošlo k žádnému výskytu ohnisek afrického moru prasat u chovaných nebo volně žijících prasat:
- 8.2.1. během předchozích dvanácti měsíců;
- 8.2.2. nebo během posledních tří měsíců, pokud se použije kritérium uvedené v bodě 6.2 pro návrat ze statusu uzavřeného pásma III k příslušnému uzavřenému pásmu I;
- 8.3. celého souboru epizootologických údajů v širším zeměpisném a časovém kontextu, včetně epizootologické situace afrického moru prasat v hraničních uzavřených pásmech II a/nebo III;
- 8.4. epizootologické fáze afrického moru prasat v příslušném pásmu a případně v celém členském státě; vyřazení uzavřeného pásma I ze seznamu by se nemělo provádět v rané fázi epizootie.

⁽³⁸⁾ Například poslední potvrzený případ afrického moru prasat je připisován rozloženému tělu / kostře volně žijícího prasete s pozitivním výsledkem PCR testu, což ukazuje na úhyn tohoto zvířete několik měsíců před datem potvrzení.

⁽³⁹⁾ EFSA Journal 2021: ročník 19, číslo 3, březen 2021.

PŘÍLOHA I

– Klíčová sdělení pro informační kampaně v členských státech

Informační kampaně by měly informovat, vzdělávat a motivovat všechny zúčastněné strany, aby se posílil dozor a podávání zpráv, zlepšily se postupy prevence a zabránilo se dalšímu šíření a zavlečení afrického moru prasat do nových oblastí. Tyto kampaně by měly upozornit na následující problémy:

- africký mor prasat způsobuje úhyn: chovaných i volně žijících prasat;
- africký mor prasat může zemědělcům ztěžovat možnost obživy;
- africký mor prasat může způsobit, že se místní populace volně žijících prasat výrazně sníží (nebo dokonce vymizí);
- africký mor prasat může mít významný dopad na lov v postižených oblastech.

Zvláštní pozornost by měla být věnována důvodům a výhodám pro zúčastněné strany, pokud budou jednat, a nevýhodám, pokud nebudou přijata opatření proti africkému moru prasat. Informační kampaně by měly být přizpůsobeny tak, aby oslovily cílovou skupinu. Komunikace by měla být častá a mělo by být vhodné zvoleno více komunikačních kanálů. Měly by být vytvořeny příležitosti pro zpětnou vazbu a hodnocení ze strany cílové skupiny.

V případě potřeby lze využít osvědčené postupy a příklady z jiných zemí ⁽¹⁾, ⁽²⁾.

Informační kampaně by měly být pravidelně revidovány s ohledem na nové informace.

Závažnost nákazy

Africký mor prasat je zničující, obvykle smrtelná infekční nákaza chovaných a volně žijících prasat („domácích prasat“ a „divokých prasat“); představuje vážnou hrozbu pro chovatele prasat na celém světě; nepostihuje člověka ani jiné živočišné druhy, neexistuje však proti ní žádná léčba ani očkovací látka. Tato nákaza může mít vážný zdravotní dopad na chovy, může narušit mezinárodní obchod se zvířaty a živočišnými produkty a způsobit obrovské hospodářské ztráty.

Odvětví chovu prasat je jedním z hospodářsky nejdůležitějších zemědělských odvětví v EU:

- Představuje 8,2 % celkové produkce zemědělského průmyslu EU, což je nejvíce ve srovnání s ostatními odvětvími masa (rok 2022, zdroj GŘ AGRI);
- Vepřové maso tvoří 52 % celkové produkce masa v EU (rok 2022, zdroj údajů GŘ AGRI);
- Vepřové maso se vyváží nejvíce ze všech druhů masa produkovaného v EU: představuje 61 % celkového vývozu masa z EU (rok 2022, zdroj údajů GŘ AGRI).

Při plánování informačních kampaní by měl být zdůrazněn význam odvětví chovu prasat na místní úrovni, nikoli pouze na úrovni EU.

Klíčová sdělení a navrhované komunikační nástroje pro hlavní cílové skupiny**1. Veterinární lékaři (státní i soukromí):**

Proč je třeba africký mor prasat eradikovat?

- africký mor prasat představuje vážnou hrozbu pro chov prasat;
- neexistuje žádná léčba ani komerčně dostupné účinné očkovací látky proti africkému moru prasat;
- může způsobit obrovské hospodářské ztráty na místní, vnitrostátní i unijní úrovni;
- nákaza způsobuje značné utrpení jak u chovaných, tak u volně žijících prasat.

Co by měly veterinární úřady udělat pro eradikaci afrického moru prasat?

- provádět dozor;
- zajistit transparentní a rychlé hlášení podezření;

⁽¹⁾ <https://rr-europe.woah.org/en/Projects/gf-tads-europe/standing-groups-of-experts-on-african-swine-fever-in-europe/depository-on-african-swine-fever/awareness-material-on-asf/>

⁽²⁾ https://ec.europa.eu/food/animals/health/regulatory_committee/presentations_en

- přispívat k informačním kampaním a sledovat je;
- uplatňovat opatření biologické bezpečnosti mezi jednotlivými kontrolami v zařízeních a během nich;
- zajistit zvýšení biologické bezpečnosti v zařízeních a poskytovat poradenství v této oblasti.

Navrhované komunikační nástroje:

- tiskové materiály, články, média atd. ve specializovaných časopisech a regionálních/místních sdělovacích prostředcích;
- tištěné materiály: plakáty, letáky, informativní přehledy atd. by mohly být distribuovány prostřednictvím cíleného rozesílání sdružením veterinárních lékařů;
- pořádání akcí, seminářů, školení, konferencí atd. za tímto účelem;
- internet a sociální média;
- krátká videa a animované filmy šířené mezi cílovou skupinu.

2. Zemědělci:

Proč je třeba africký mor prasat eradikovat?

- africký mor prasat představuje vážnou hrozbu pro chov prasat;
- nákaza může způsobit obrovské hospodářské ztráty (přímé i nepřímé);
- africký mor prasat může ohrozit živobytí zemědělců.

Co by měli zemědělci udělat pro eradikaci afrického moru prasat?

- hlásit klinické známky a příznaky afrického moru prasat nebo jakoukoli abnormální úmrtnost;
- účastnit se dobrovolných screeningových programů;
- dbát na to, aby všechny zbytky jídla byly uloženy do uzavřených kontejnerů na odpad a aby jimi nebyla krmena chovaná nebo volně žijící prasata;
- zajistit a posílit biologickou bezpečnost na úrovni zemědělského podniku podle dohody s příslušným orgánem.

Navrhované komunikační nástroje:

- tiskové materiály, články, média atd. ve specializovaných časopisech a regionálních/místních sdělovacích prostředcích a případně poradenské služby pro zemědělské podniky;
- tištěné materiály: plakáty, letáky, informativní přehledy atd. by mohly být distribuovány prostřednictvím cíleného rozesílání zemědělským sdružením;
- pořádání akcí, seminářů, školení, konferencí atd. za tímto účelem;
- internet a sociální média;
- krátká videa a animované filmy šířené mezi cílovou skupinu.

3. Myslivci (lovci):

Proč je třeba africký mor prasat eradikovat?

- s cílem zabránit omezení nebo zákazu lovu, omezení lovecké turistiky a významným hospodářským ztrátám v odvětví myslivosti v pásmech infekce a/nebo v sousedních oblastech;
- v důsledku afrického moru prasat se mohou populace volně žijících prasat výrazně snížit nebo dokonce vymizet;
- infikovaná volně žijící prasata kontaminují životní prostředí, což zvyšuje pravděpodobnost výskytu sekundárního ohniska nákazy u chovaných prasat;
- pokud se africký mor prasat nepodaří omezit v omezené oblasti, může virus přetrvávat v životním prostředí po dlouhou dobu, přičemž výstupní strategie je velmi náročná.

Co by měli myslivci (lovci) udělat pro eradikaci afrického moru prasat?

- spolupracovat s příslušným orgánem při vyhledávání, rychlém hlášení a bezpečném odstraňování kadavérů volně žijících prasat z životního prostředí;
- vyčistit a vydezinfikovat vybavení, oděv, vozidlo a trofeje na místě a vždy před opuštěním uzavřeného pásma;
- v případě potřeby vykuchat odstřelená volně žijící prasata na určeném místě loveckého revíru, kde se provádí opracování;
- přispívat k postupnému snižování populací volně žijících prasat tím, že se sníží hustota těchto zvířat v oblastech, které dosud nejsou postiženy touto nákazou (včetně cíleného lovu dospělých a nedospělých samic);
- nekrmit volně žijící prasata po celý rok;
- nepořádat lovecké výpravy do oblastí, o nichž je známo, že se v nich vyskytuje africký mor prasat u volně žijících prasat.

Navrhované komunikační nástroje:

- tiskové materiály, články, média ve specializovaných časopisech a regionálních/místních sdělovacích prostředcích;
- tištěné materiály: plakáty, letáky, informativní přehledy apod. by mohly být distribuovány prostřednictvím cíleného rozesílání mysliveckým (loveckým) sdružením, ale také na letištích, vlakových nádražích, v jiných dopravních zařízeních, a to i na hranicích, a v blízkosti stanovišť volně žijících prasat (např. ve veřejných parcích);
- pořádání akcí, seminářů a konferencí za tímto účelem;
- internet a sociální média;
- krátká videa a animované filmy šířené mezi cílovou skupinu.

4. Široká veřejnost (včetně cestujících a přepravců krmiv/potravin)

Proč je třeba africký mor prasat eradikovat?

- v zájmu ochrany zdraví zvířat a zdroje obživy chovatelů prasat;
- k vymýcení afrického moru prasat, který způsobuje obrovské hospodářské ztráty;
- k zajištění souladu s právními předpisy.

Co by měla veřejnost udělat pro eradikaci afrického moru prasat?

- nedovážet živá prasata nebo výrobky z nich (čerstvé vepřové maso, chlazené nebo zmrazené vepřové maso, uzeniny, šunku, solené maso, vepřové sádlo) z území mimo EU;
- nepřemísťovat vepřové maso a další produkty z vepřového masa z uzavřených pásem afrického moru prasat, pokud je to zakázáno právními předpisy;
- nenechávat potraviny nebo potravinový odpad na místech přístupných chovaným nebo volně žijícím prasatům.

Navrhované komunikační nástroje:

- internet a sociální média;
- krátká videa a animované filmy: zobrazovat při cestování veřejnosti – letiště, vlaková nádraží a další dopravní zařízení, a to i na hranicích, v blízkosti stanovišť volně žijících prasat (např. ve veřejných parcích);
- tiskové materiály, články, média v časopisech o cestování, potravinách nebo životním prostředí;
- tištěné materiály: plakáty, letáky, informativní přehledy: k distribuci v dopravních prostředcích, supermarketech nebo přírodních parcích.

PŘÍLOHA II

– Opatření biologické bezpečnosti pro myslivce (lovce) a všechny pracovníky, kteří vyhledávají kadávery volně žijících prasat a manipulují s nimi

Příslušný orgán pro lov volně žijících prasat nebo nakládání s jejich kadávery v uzavřených pásmech nebo jiných oblastech (pokud se příslušný orgán domnívá, že zde existuje riziko afrického moru prasat) by měl zvážit níže uvedená opatření biologické bezpečnosti.

- a) Měl by být k dispozici dostatečný počet zařízení pro opracování. Pokud je to možné, mělo by být v každém loveckém revíru k dispozici alespoň jedno schválené vyhrazené zařízení pro opracování. V případě, že se v loveckém revíru nenachází místo určené pro opracování, je třeba použít nejbližší lovecký revír disponující zařízením pro opracování. Místo pro opracování by mělo být chráněno před neoprávněným přístupem osob a zvířat, mělo by být vybaveno vodou, dostatečným množstvím účinných dezinfekčních prostředků a zařízením pro sběr odpadu.
- b) V rámci každého loveckého revíru by mělo být zařízení či prostor vybaveno chladničkou (nebo postupy dosahujícími rovnocenných výsledků, pokud jde o uchovávání kadáveru do doby, kdy budou k dispozici laboratorní výsledky).
- c) Ulovená volně žijící prasata by měla zůstat v prostorách loveckého revíru až do doby testování; propuštěny by měly být pouze kadávery, pro něž byl výsledek testů negativní. Za tímto účelem by měla být vyžadována individuální identifikace kadáverů.
- d) Droby z ulovených volně žijících prasat by se ze zvířete neměly odstraňovat v terénu; odstřelená volně žijící prasata by měla být převezena do vyhrazených schválených zařízení pro opracování, přičemž je třeba omezit ztrátu tělních tekutin (včetně krve).
- e) Po opracování kadáveru volně žijícího prasete je třeba dané místo a použité vybavení (včetně dopravních prostředků) umýt a vydezinfikovat účinnými dezinfekčními prostředky.
- f) Vedlejší produkty živočišného původu by měly být shromažďovány a zpracovávány v souladu s příslušnými právními předpisy EU ⁽¹⁾.
- g) Při vyhledávání kadáverů volně žijících prasat a manipulaci s nimi by měla být uplatňována opatření biologické bezpečnosti, aby se předešlo možné kontaminaci dopravních prostředků, dvorů a domů.

⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/food/food/animal-products/eu-rules_en

PŘÍLOHA III

– Odběr vzorků volně žijících prasat a odstraňování kadáverů volně žijících prasat v dotčených členských státech ⁽¹⁾**1. Odběr vzorků volně žijících prasat**

a) Pasivní dozor

Zásada odběru vzorků v celé zemi (v uzavřených pásmech a v oblastech nepodléhajících omezení téhož dotčeného členského státu) by měla být založena na posíleném pasivním dozoru. Na základě posouzení rizika provedeného příslušným orgánem by měla být všechny nalezené kadávery volně žijících prasat a nemocná volně žijící prasata případně testována na africký mor prasat pomocí PCR. V uzavřených pásmech II a III by se v případě skupiny volně žijících prasat, jejichž kadávery byly nalezeny současně na stejném místě, mohl odběr vzorků pro testování pomocí PCR provádět jako společné testování v rámci reprezentativního vzorku skupiny, jak stanoví RL EU.

b) Aktivní dozor

Na základě pokynů příslušného orgánu by mohl být proveden další odběr vzorků z ulovených volně žijících prasat vycházející z aktivního dozoru. V uzavřených pásmech by měl být proveden odběr vzorků všech ulovených, odstřelených a nalezených mrtvých / nemocných volně žijících prasat (100% odběr vzorků a testování pomocí PCR). Volně žijící prasata ulovená v uzavřených pásmech by mohla být v případě potřeby na základě pokynů příslušného orgánu dodatečně testována na přítomnost protilátek proti viru AMP.

c) U ulovených volně žijících prasat se požadují pouze vzorky krve (v případech, kdy nejsou k dispozici vzorky krve, lze k odběru vzorků použít orgány), jak stanoví nařízení RL EU.

2. Odstraňování kadáverů volně žijících prasat

a) Vyhledávání a bezpečné odstraňování kadáverů by mělo být prováděno alespoň v uzavřených pásmech a ve všech rizikových oblastech, jak je definuje příslušný orgán. Infikované kadávery by měly být co nejdříve odhaleny a bezpečně odstraněny s cílem zamezit šíření nákazy na vymezeném území a okamžitě zahájit provádění příslušných opatření k tlumení a eradikaci afrického moru prasat.

b) V případě zjištění afrického moru prasat v nepostižených oblastech by mělo být pasivní vyhledávání kadáverů doplněno aktivním vyhledáváním odborníky na určených místech („hotspoty“) stanovených příslušným orgánem.

c) Likvidace kadáverů by měla být provedena buď jejich převozem do asanačního podniku, zakopáním do hloubky, nebo spálením (pod dozorem příslušných orgánů) v souladu s příslušnými právními předpisy EU.

d) V případě potřeby by měla být provedena dezinfekce.

⁽¹⁾ Členské státy, v nichž se nacházejí uzavřená pásma I, II nebo III uvedená na seznamu v příloze I a uzavřená pásma uvedená na seznamu v příloze II prováděcího nařízení (EU) 2023/594.

– Souhrn doporučení týkajících se volně žijících prasat, jak je popsáno v kapitole III

Opatření	Epizootologická situace			
	Bez výskytu afrického moru prasat (přípravenost)	Bez výskytu afrického moru prasat (přípravenost)	Výskyt afrického moru prasat (eradikace)	Endemická povaha afrického moru prasat (tlumení)
	Oblasti a uzavřená pásma zařazené do kategorií pro účely pokynů			
	5.1 Oblasti, v nichž se africký mor prasat nevyskytuje a které nehraničí s uzavřenými pásmy	5.2 Oblasti, v nichž se africký mor prasat nevyskytuje (včetně uzavřeného pásma I) a které hraničí s uzavřenými pásmy	5.3 Omezená uzavřená pásma odpovídající novým pásmům infekce	5.4 Široká uzavřená pásma odpovídající významným pásmům infekce
4.1 Vnadění	Omezené, pro lov, odchyt a případně odstřel		Omezené, pro odchyt a odstřel	Omezené, pro lov, odchyt a případně odstřel
4.2 Opatření biologické bezpečnosti	Měla by být posílena, podporována a zachována opatření biologické bezpečnosti při lovu, odchytu a odstřelu volně žijících prasat v příslušných případech			
4.3 Shromažďování klíčových údajů	Odebrání vzorků a provedení testů u nalezených mrtvých volně žijících prasat	Na základě posouzení rizik: u nalezených mrtvých volně žijících prasat odebrání vzorků a provedení testů a u ulovených volně žijících prasat provedení testů na virus AMP. Pokud je vyhodnocené riziko vysoké, testují se všechny kadávery.	U všech nalezených mrtvých a odstřelených volně žijících prasat: odebrání vzorků a provedení testů U všech ulovených volně žijících prasat provedení testů	U všech nalezených mrtvých a odstřelených volně žijících prasat: odebrání vzorků a provedení testů U ulovených volně žijících prasat provedení testů na základě posouzení rizika a v souladu s nařízením o africkém moru prasat
4.4 Spolupráce	Účinná a efektivní spolupráce příslušných orgánů a zúčastněných stran (např. orgánů lesního hospodářství, orgánů ochrany životního prostředí a myslivců (lovců)) je nezbytná pro prevenci, včasné zjištění, tlumení a eradikaci afrického moru prasat			
4.5 Odstřel	Rozhodnutí přísluší příslušnému orgánu; odstřel by měl být zvážen za účelem snížení populace volně žijících prasat	Rozhodnutí přísluší příslušnému orgánu; je třeba zvážit a podpořit odstřel za účelem snížení populace volně žijících prasat	O odstřelu by se mělo uvažovat za účelem eradikace afrického moru prasat po dosažení endemické fáze (po fázi epidemie) a pod dohledem příslušného orgánu. V praxi by se neměla přijímat žádná opatření, dokud nebude konsolidována a identifikována klesající epidemická křivka prostřednictvím průběžného systému pasivního dozoru nebo dokud nebudou zavedena jiná opatření k zabránění pohybu volně žijících prasat	Rozhodnutí přísluší příslušnému orgánu; je třeba zvážit a podpořit odstřel za účelem snížení populace volně žijících prasat

4.6 Vytvoření „bílého pásma“		Není relevantní	Lze zvážit na základě posouzení rizik v kombinaci s dalšími opatřeními		Není relevantní, avšak ve specifických situacích jej lze zvážit na základě posouzení rizik a v kombinaci s jinými opatřeními
4.7 Oplocení		Není relevantní	Není relevantní, avšak lze jej zvážit pro vytvoření vymezených malých oblastí za účelem usnadnění opatření k prevenci nákazy	Relevantní pro eradikaci afrického moru prasat v určených omezených oblastech, které jsou nejvíce zasaženy infekcí, pokud je včas a strategicky vybudováno tak, aby se zpomalilo šíření nákazy	Není relevantní, avšak lze jej zvážit pro vytvoření vymezených malých oblastí za účelem usnadnění opatření k tlumení nákazy
4.8 Lov	Cíl	Zvýšení loveckého úsilí za účelem snížení populace	Intenzivní lov (maximální lovecké úsilí)	Doporučení úplného zákazu lovu všech druhů zvířat až do poklesu epizootické fáze	Měl by probíhat pouze v rámci přísných opatření biologické bezpečnosti, pokud je to relevantní (např. pro soukromé domácí použití myslivci (lovci) za účelem odběru vzorků pro testování, s cílem snížit celkovou populaci volně žijících prasat)
	Míra úsilí	Zvýšení počtu úlovků (kvantitativní úsilí)	Řízené a individuální lovy	Odstřel až po poklesu epizootické fáze	Odstřel vyškolenými myslivci (lovci)
	Metody	Zacílení na samice a nedospělé jedince (kvalitativní úsilí) pomocí obvyklých metod lovu	Lov na nejvyšší úrovni, jaké lze v dané oblasti dosáhnout. Zapojení soukromého a veřejného sektoru za účelem dosažení cíle snížení populace	Nepoužijí se řízené lovy Po skončení epizootologické fáze se lov sníží na nejvyšší možnou úroveň v dané oblasti. Zapojení soukromého a veřejného sektoru za účelem dosažení cíle snížení populace	Lov za přísných opatření biologické bezpečnosti pro odběr vzorků k testování
4.9 Pasivní dozor		Posílený pasivní dozor; odebrání vzorků a provedení testů u nalezených mrtvých volně žijících prasat na základě posouzení rizika	Posílený pasivní dozor; aktivní hlídkování s cílem nalézt mrtvá volně žijící prasata a provést u nich testy	Posílený pasivní dozor; aktivní hlídkování s cílem nalézt mrtvá volně žijící prasata a provést u nich testy a odstranit/zlikvidovat kadáver	Posílený pasivní dozor; aktivní hlídkování s cílem nalézt mrtvá volně žijící prasata a provést u nich testy a odstranit/zlikvidovat kadáver

4.10 Omezený přístup	Není relevantní	Není relevantní	Přístup do pásem infekce by měl být co nejvíce omezen kvůli riziku přenosu afrického moru prasat prostřednictvím lidí, vybavení, vozidel atd.	Není relevantní, avšak ve specifických situacích jej lze zvážit
4.11 Omezení trvalého krmení	Mělo by být omezeno a nemělo by se praktikovat		Ve specifických situacích by mohl příslušný orgán po posouzení rizika zvážit povolení trvalého krmení volně žijících prasat po omezenou dobu za účelem izolace volně žijících prasat v nových pásmech infekce, kde je krátkodobým cílem eradikace afrického moru prasat	Mělo by být omezeno a nemělo by se praktikovat
4.12 Odběr vzorků a testování	Testy PCR	Testy PCR Detekce protilátek by mohla být použita ve specifických situacích, jako je testování volně žijících prasat v uzavřeném pásmu I (séropozitivní zvíře může svědčit o vývoji nakažové situace, jako je šíření viru AMP mimo uzavřená pásma II nebo III)	Testy PCR	Testy PCR Detekce protilátek by mohla být použita ve specifických situacích v oblastech s dlouhodobým výskytem afrického moru prasat
4.13 Odchyt	Lov a testování	Lov a testování	Odstřel a testování Odchyt by měl být považován za účinné opatření k omezení nebo snížení populace volně žijících prasat v souvislosti s africkým morem prasat na omezeném území (např. v „bílém pásmu“) v kombinaci s dalšími opatřeními, jejichž cílem je eradikace afrického moru prasat, zejména v nových pásmech infekce	Odstřel a testování